

СЕКЦІЯ № 2

КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Артюх О. В.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Гузікова К. В.

студентка 52 гр. обліково-економічного факультету

Одеський національний економічний університет

м. Одеса

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВИ

Проблема гармонізації взаємовідносин державних органів контролю в сфері оподаткування та підприємств в Україні є особливо актуальною на сьогоднішній день.

Оскільки Україна переживає етап інтеграції до Європейського союзу, то це спонукає до перегляду моделі організації функціонування фіскальних органів, типу взаємин з іншими учасниками фіскальних взаємодій, мотивів та методів їх роботи.

Податок - це важливий економічний інструмент, що є джерелом бюджетних надходжень. Проте за статистикою більшість українських підприємств порушують податкове законодавство. Даний феномен пов'язаний саме з недосконалістю організації податкового законодавства та постійним внесенням змін до нього. В результаті вітчизняні підприємці віддають перевагу діяльності в «тіні». Саме тому дуже важливо збудувати чіткі та прозорі взаємовідносини між суб'єктами оподаткування, а також знайти шляхи по усуненню між ними перманентних протистоянь та конфліктів.

На сьогоднішній день діюча система оподаткування не задовольняє ні державу, ні платників податків. Податки не виконують у повному обсязі стимулюючу функцію, домінуючою же функцією залишається тільки фіскальна. Сучасна податкова система замість поповнення дохідної скарбнички держави призводить до її зuboжіння.

Українська податкова система будувалася на основі зарубіжного досвіду. Проте варто зазначити, що запозичувався досвід країн з розвинутою ринковою економікою. У нашому ж випадку, на відміну від зарубіжних країн, накопичення первинного капіталу залежить саме від використання податкових важелів та стимулів. Проблема гармонізації виникає через різні погляди і точки зору щодо сплати податків. Хоча на усвідомленому рівні у суб'єктів оподаткування є розуміння доцільності сплати податків, проте є ряд інших проблемних аспектів, таких як психологічні та морально-етичні аспекти реалізації ними податкового обов'язку [1, с. 264].

В економічній літературі відомим фундатором А. Смітом було сформульовано основні принципи податкової теорії. Так, відповідно до першого принципу податки повинні рівномірно розподілятися між джерелами доходів, а кожен окремий податок повинен припадати на те джерело, на яке він спрямований [1, с. 265]. Наприклад, розглянемо даний принцип на таких податкових платежах, як: ПДВ, мито, акциз (так звані споживчі податки). По першому принципу вони повинні впливати на всі джерела доходів, однак, найбільше припадає на кінцевого споживача, впливаючи на заробітну плату. Все це призводить до скорочення платоспроможності попиту населення, що прямо пропорційно впливає на обсяги виробництва товарів, робіт та послуг. Отже, при розробці ставок оподаткування слід брати до уваги рівень реальних доходів населення

За другим принципом - податок повинен стягуватись таким чином, щоб на його вилучення витрачалось якомога менше грошей зверх того, що надходить до Державного

казначейства. Зібрані кошти повинні залишатись якомога менше в руках у збирачів [1, с. 265].

На жаль, у нашій країні поширена думка, що для фіскальної служби всі суб'єкти господарювання - злочинці, і не важливо сплачують вони податки чи ні. Податківці вважають, що підприємці тільки і роблять, що приховують свої податки та завжди в пошуках способів по несплаті податків. А якщо підприємець сплачує свої податки як потрібно, то перед фіскальною службою він має ще підозріліший вигляд. Проте хто винен у даній ситуації? Адже фіскальна служба виконує свою роботу, а суб'єкти оподаткування через велику кількість податків «викручуються» як можуть. Все це пов'язано із тим, що у нашій країні податок може вимагати від платника і більшу частку грошей, ніж та, що продиктована потребами казни. Більше того досить часті перевірки діяльності підприємств працівниками податкових органів ще більше призводить до нагнітання ситуації [2, с. 282].

Ще одне порушення, якого допускаються фіскальні органи - це час від часу введення в дію ставок податків заднім числом, або введення в дію пільг. Спочатку приймаються закони, законодавчі акти, вводяться у дію, а їх публікація та інструкції щодо їх використання проводяться з великим відривом та надходять до виконавців через тижні. Платники повинні бути проінформовані про введення в дію чи зміну податкового законодавства завчасно.

Для вирішення конфлікту інтересів у зарубіжній практиці поширеним є запобігання до форми позасудового вирішення спорів за допомогою третьої неупередженої сторони, – податкової медіації. Даний метод забезпечує демократизацію податкової системи, прописуючи у законі організаційні та правові гарантії реалізації прав та законних інтересів платників податку [3, с. 34].

Т акож у більшості країн світу формуються інституції для обробки відповідних скарг. Такі інституції виконують контролюючу функції за дотриманням законних прав і інтересів платників податків щодо питань законодавчого та нормативно-правового забезпечення процесів оподаткування [3, с. 34].

Отже, можемо зробити висновки, що на даному етапі тіньова економіка залишається найбільш привабливою для суб'єктів господарювання, так як вона є високодохідною діяльністю, знаходиться поза межами доступу держави та не враховується офіційною статистикою.

Передумовами введення тіньової економіки та виникненням конфлікту між державними органами контролю та підприємствами є: значні обсяги державної корупції, неефективна система принципів управління державною власністю. Значний вплив на розв'язання проблеми гармонізації взаємовідносин податкових органів та підприємств в Україні пов'язаний також із несприятливим підприємницьким кліматом.

Необхідно реформувати податкове законодавство, тому що робота, яка ґрунтується на жорстких адміністративних методах, не призводить до ефективного наповнення бюджету. Варто вдатися до знешкодження податкової дискримінації.

Не можна не погодитися і з тим, що контрольна діяльність державних органів у формі проведення перевірок потребує фундаментального перетворення і, в першу чергу, в частині спрощення податкового адміністрування з передачею низки контрольних повноважень незалежним аудиторським фірмам, але при дотриманні паритетності інтересів сторін [4]. В цьому контексті інститут податкового аудиту може з'явитися тим інструментарієм, за допомогою якого можна досягти рівноваги в інтересах всіх учасників контрольного процесу.

Список використаних джерел

1. Гаєвська О.М. Аналіз основних проблем гармонізації взаємовідносин підприємств та податкових органів / О.М. Гаєвська // Збірник наукових праць НТУ. – 2010, Вісник. – С. 263-266

2. Тищук Т.А. Тінізація економіки України у контексті кризових тенденцій / Т.А. Тищук, О.В. Іванов // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2013. – С. 279-291

3. Сидорович О.В. Причини, наслідки та інструменти протидії розгортанню конфлікту інтересів у фіскальній практиці / О.В. Сидорович // Економіст №7. – липень 2014. – С. 32-35

4. Артюх О. В. Взаємодія учасників контролю в умовах імплементації податкового аудиту / О. В. Артюх, О. В. Белінська // Наукове видання «Проблеми системного підходу в економіці»: Збірник наукових праць Національного авіаційного університету. – Випуск 5 (61) / 2017, Київ : Видавничий дім «Гельветика». – 237с. – С. 221-226.

Артюх О. В.

к.е.н, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Семенюк К. А.

студентка 51 гр. обліково-економічного факультету

Одеський національний економічний університет

м. Одеса

НЕСТАЧА ЗАПАСІВ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ

Сформовані запаси на підприємстві забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності, гарантують його економічну безпеку, а також запаси на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень. Тому, від організації та ведення обліку запасів залежить його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства.

Запаси на підприємстві завжди посідають центральне місце в частині формування бухгалтерського та податкового обліку. Вони займають достатній обсяг у складі витрат, тому важливо правильно їх оцінювати та обліковувати.

У процесі господарської діяльності ряд підприємств стикаються з проблемою псування або крадіжкою запасів. У цьому зв'язку для фахівців облікової сфери постає питання достовірного відображення таких операцій в системі обліку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2011 р. № 1253 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оцінки майна» [1] кардинально змінено Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, знищення, нестачі (псування) матеріальних цінностей, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 116 від 22.01. 1996 р. [2]. На сьогодні розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається шляхом проведення незалежної оцінки відповідно до національних стандартів оцінки.

Тобто якщо на підприємстві встановлено факт розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, крім дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей, має бути проведено незалежну оцінку збитку, яку здійснюють професійний оцінювач (фізична особа), який має відповідний сертифікат, чи юридична особа, у складі якої працює хоча б один оцінювач, які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності.

Для проведення оцінки збитку між підприємством та оцінювачем (чи юридичною особою, у складі якої працює оцінювач) укладається договір про проведення оцінки майна.

Згадаємо, що у Постанові Кабінету Міністрів України від 16.12.2009 р. № 1393 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оцінки майна» порядок визначення розміру збитків від розкрадання, знищення, нестачі (псування) матеріальних цінностей необхідно було розраховувати згідно формули 1: